

ПІСНЯ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ЗАНЯТТЯХ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

THE SONG AS A MEANS OF EDUCATING STUDENTS IN THE FRENCH LANGUAGE CLASSROOM

У статті досліджується виховний потенціал пісенного матеріалу на практичних заняттях з французької мови та методи його реалізації. Навчання іноземної мови нерозривно пов'язане з виховним процесом, оскільки одночасно із освітнім завданням відбувається виховання високomorальної, гармонійно розвиненої особистості. Зазначається, що пісні можуть використовуватися не тільки як засіб формування і розвитку мовної та мовленнєвої компетенцій з французької мови, не тільки як джерело емоційної насолоди та підвищення інтересу до вивчення французької мови, але й як засіб естетичного, морального і світоглядного виховання студентської молоді. Виховний потенціал пісень сучасних франкомовних виконавців (Angèle, Barbara Pravi, Bigflo & Oli, Grand Corps Malade, Grégoire, Kery James, Les Enfantastiques, Patrick Bruel, Soprano, Stromae та інших) розглядається за тематичним принципом. Основна увага зосереджується на таких соціально важливих темах, як залежність від гаджетів, небезпеки Інтернету, цькування (булінг), інклюзивність у суспільстві, захист довкілля, громадянська активність і волонтерство, толерантність у суспільстві, важливість родинних цінностей, роль жінки в сучасному суспільстві, пошук свого життєвого шляху, подолання складних життєвих ситуацій, критика суспільства споживання. Підкреслюється важливість формувати у студентів навички розумного використання цифрових медіа. Підвищується обізнаність про булінг з метою заохотити жертв цькування звертатися по допомогу, а свідків булінгу – не залишатися осторонь і повідомляти про такі випадки. Висвітлюється тема екологічних проблем і збереження довкілля для майбутніх поколінь. Обґрунтовується необхідність викликати у молоді інтерес до суспільної та громадської роботи, розвивати організаторські здібності, ініціативність, готовність допомогати іншим, прагнення бути корисним для суспільства. Просувається ідея про те, що обговорення соціально важливих тем про загальнолюдські цінності, права людини, глобальні виклики тощо розвиває критичне мислення і толерантність студентів, допомагає студентам усвідомити свою роль у суспільстві, сприяє особистісному розвитку, формує громадянську свідомість і стимулює до активної життєвої позиції.

Ключові слова: навчально-виховний процес, іноземна мова, високomorальна особис-

тість, соціально важливі теми, загально-людські цінності, громадянська активність.

The article examines the educational potential of song material in the practical teaching of French and the methods of its implementation. The learning of a foreign language is inseparable from the educational process, since the educational task goes hand in hand with the formation of a highly moral, harmoniously developed personality. It should be noted that songs can be used not only as a means of creating and developing linguistic and speech competences in French, not only as a source of emotional pleasure and increasing interest in learning French, but also as a means of aesthetic, moral and ideological education of students. The educational potential of the songs of contemporary French-speaking artists (Angèle, Barbara Pravi, Bigflo & Oli, Grand Corps Malade, Grégoire, Kery James, Les Enfantastiques, Patrick Bruel, Soprano, Stromae and others) will be considered on a thematic basis. The focus is on socially relevant issues such as gadget addiction, the dangers of the Internet, bullying, social inclusion, environmental protection, civic engagement and volunteering, tolerance in society, the importance of family values, the role of women in modern society, finding one's own way in life, overcoming difficult life situations and criticism of consumer society. The importance of developing students' skills in the intelligent use of digital media is emphasized. Awareness of bullying is raised to encourage victims of bullying to seek help and witnesses of bullying to stand up and report such incidents. Environmental issues and preserving the environment for future generations will be addressed. The need to arouse young people's interest in social and community work, to develop organizational skills, initiative, a willingness to help others and a desire to be useful to society is explained. The idea is that discussing socially relevant issues such as universal values, human rights, global challenges, etc. develops critical thinking and tolerance in students, helps them to understand their role in society, promotes personal development, develops civic awareness and encourages an active attitude to life.

Key words: educational process, foreign language, highly moral personality, socially important topics, universal values, civic engagement.

УДК 378.016:811.133.1]:[37.091.33-027.22:784]
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/80.1.28>

Павлюк О.О.,
канд. філол. наук,
доцент кафедри викладання другої
іноземної мови
Запорізького національного
університету

Салтикова Т.О.,
викладач кафедри викладання другої
іноземної мови
Запорізького національного
університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Виховання молоді – це фундамент майбутнього суспільства. Саме від цінностей, переконань і поведінки молодого покоління залежить подальший розвиток держави, її економічна, культурна та політична стабільність. Для України виховання молодого покоління набуває особливого значення,

адже країна переживає складні часи: боротьбу за незалежність, відновлення економіки та зміцнення національної ідентичності. Молодь – рушійна сила змін, тому важливо дати їй не лише знання, а й розуміння важливості особистісного розвитку, громадянської свідомості та активної життєвої позиції.

Викладач вищого навчального закладу, зокрема викладач іноземної мови, має широкі можливості для виховної роботи. По-перше, через вивчення мови можна знайомити студентів із культурними, етичними та соціальними цінностями інших народів, стимулюючи критичне мислення та толерантність. По-друге, використання автентичних матеріалів (статті, книги, фільми, пісні, вірші) дозволяє порушувати соціально важливі теми про моральні цінності, права людини, глобальні виклики тощо. Крім того, організація дискусій, проєктів допомагає студентам усвідомити свою роль у суспільстві та сприяє їхньому всебічному розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Навчання іноземної мови нерозривно пов'язане з виховним процесом, оскільки одночасно із освітнім завданням відбувається виховання високоморальної, гармонійно розвиненої особистості. Виховний потенціал уроку/заняття з іноземної мови та методи його реалізації досліджують М. Бабкіна, Х. Бедрій, Л. Білас, Н. Добіжа, А. Зінов'єва, С. Івасішина, В. Ломакович, І. Тимошук, Л. Токар, М. Триняк, Л. Черниш та інші.

Серед публікацій кількох останніх років, присвячених питанням виховання студентської молоді на заняттях з іноземної мови, можна відзначити роботи таких науковців: М. Довженко, Н. Беспалова, П. Волобуєва, А. Волобоєва [1], Л. Михайлова, Г. Жила [2], С. Мудра [3].

Питання використання пісенного матеріалу на уроках/заняттях з іноземної мови досліджують, зокрема, Г. Білоус, Ю. Деркач, Н. Єліна, Н. Землянська, Т. Капітан, Г. Карпенко, Л. Клименко, Т. Луньова, Е. Мельничук, Л. Опришко, Т. Філоненко, Ю. Чорна, Р. Яблонська та інші. Серед нещодавніх публікацій можна зазначити роботи таких дослідників: О. Бондарчук, Л. Рись, Т. Семенюк [4], І. Костікова, Х. Цзян [5], Ю. Троян [6].

Проте слід зауважити, що зазвичай пісні розглядаються як засіб формування і розвитку мовної (фонетичної, лексичної, граматичної) та мовленнєвої (аудіювання, говоріння) компетенцій з іноземної мови, а також як засіб підвищення мотивації при навчанні іноземної мови. Лише деякі дослідники, наприклад, Т. Луньова [7], S. García Domingo [8], розглядають пісню як засіб виховання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Питання про використання сучасних пісень у навчально-виховному процесі взагалі та у навчанні іноземних мов зокрема залишається актуальним і потребує подальшого дослідження. До того ж використання такого прийому навчання як засобу виховання студентської молоді на заняттях з французької мови не було предметом окремого наукового дослідження.

Мета статті – дослідити виховний потенціал сучасних франкомовних пісень на заняттях з французької мови. Матеріалом для дослідження

служував практичний досвід викладання французької мови на факультеті іноземної філології Запорізького національного університету здобувачам вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія (освітні програми 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, «Мова і література (англійська)», «Переклад (англійський)»), які вивчають французьку мову як другу іноземну. Для досягнення поставленої мети було застосовано методи аналізу, синтезу, класифікації та систематизації інформації, спостереження і моделювання фрагментів занять із застосуванням пісень, узагальнення отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо виховний потенціал пісень сучасних франкомовних виконавців за такою тематикою: залежність від гаджетів, небезпеки Інтернету, цькування (булінг), інклюзивність у суспільстві, захист довкілля, громадянська активність і волонтерство, толерантність у суспільстві, загальнолюдські цінності в сучасному світі.

1) Залежність від гаджетів

Цифрові медіа є природною частиною сучасного життя. Навички розумного використання нових медіа важливіші, ніж будь-коли, у повсякденному житті, у приватній сфері, у навчанні, а згодом і в трудовій діяльності. Проте існує серйозний ризик виникнення залежності від гаджетів, коли віртуальні світи стають важливішими за соціальні контакти в реальному житті. Молодь повинна усвідомлювати, що тривале перебування перед екранами гаджетів негативно впливає на різні сфери життя і викликає порушення здоров'я, успішності, емоційні та соціальні розлади.

Проблема залежності від гаджетів і надмірного перебування молоді перед екранами піднімається, зокрема, у піснях таких франкомовних виконавців:

Angèle, Amour, Haine & Danger (2023)

Пісня бельгійської співачки Анжелі «*Amour, Haine & Danger*» («Кохання, ненависть і небезпека») розповідає про небезпеку соціальних мереж та їхній вплив на психічне здоров'я. Вона підкреслює подвійність між любов'ю та ненавистю, яку ми можемо там отримати, а також наголошує на ризиках, які вони становлять, особливо з точки зору переслідувань і самооцінки. Анжелі викриває те, як соціальні мережі заманюють нас у пастку постійного пошуку схвалення, водночас піддаючи критиці та негативу. Пісня також попереджає про складність відірватися від цих платформ: «*Toi, tu zoomes des heures sans rien faire derrière l'écran et puis tu te sens bête*». Тільки забувши вдома смартфон, людина може почуватися нормально: «*Si j'oublie, je passerai une belle journée Sans la haine, le stress, le FOMO Les dangers et tout ce qui me fait me sentir Comme une merde, ou presque C'est fou de se dire qu'y a tout ça dans un objet*».

Soprano, Mon précieux (2017)

Пісня французького репера Сопрано « *Mon précieux* » («Мій дорогоцінний») у легкому іронічному стилі розповідає про залежність від смартфонів і новітніх технологій. У тексті пісні виконавець уособлює свій смартфон, ніби це нав'язлива любовна пристрасть. Він каже, що не може жити без нього, підкреслюючи залежний та інвазивний вплив екранів у повсякденному житті: « *Je te partage ma vie, au lieu de la vivre* », « *Je ne sais plus vivre sans toi à mes côtés* », « *J'ai plus de repères, je suis perdu depuis que tu n'as plus de batterie* ».

Назва відсилає до відомої репліки Голлума у «Володарі перснів» («Мій дорогоцінний»), акцентуючи увагу на тому, що смартфон у сучасному світі став об'єктом жаги та залежності. Пісня також критикує вплив соціальних мереж на людські стосунки, показуючи, як вони замінюють реальну взаємодію між людьми.

2) Небезпеки Інтернету

Céline, Méfie-toi – Chanson sur les dangers d'Internet (2023)

Бельгійська вчителька молодших класів Селін має свій канал на YouTube, на якому вона просуває свою пісенну творчість. Селін написала пісню про безпеку Інтернету. Пісня закликає бути обережними, використовуючи Інтернет, про що говорить сама назва пісні « *Méfie-toi* » («Стережись!»). Селін закликає перевіряти та аналізувати будь-яку інформацію з Інтернету: « *Les informations qu'on trouve Tout l'monde aurait très bien pu les inventer Il faut tout analyser* ». Уміння критично оцінювати інформацію, знайдену в Інтернеті, уникати сайтів зі шкідливим вмістом, бути обережним, спілкуючись з іншими користувачами, є необхідним для будь-якої людини в сучасному інформаційному світі.

Авторка нагадує нам про те, що деякі особи можуть створювати фейкові профілі зі зловисними намірами: « *Derrière l'écran parfois Ce n'est pas toujours qui tu crois* », а також про безпеку переходу за сумнівними посиланнями: « *Avant de cliquer sur c'que tu vois, Juste méfie-toi !* »

Крім того, у своїй пісні Селін застерігає від надмірного використання гаджетів і закликає насолоджуватися реальним життям: « *Ta vie c'est bien plus qu'une photo Sur un profil, tu dois la savourer Dehors et pas enfermé !* », « *Smartphones, tablettes, Ordres sont des outils géniaux Mais il faut savoir gérer Et ne pas exagérer Le truc c'est d'équilibrer Et là, tu auras tout gagner !* »

3) Цькування, булінг

Baptiste Job, Les Mots qui Blessent (2023)

Пісня про булінг « *Les mots qui blessent* » («Слова, які ранять») була написана учнями зі школи міста Гавр разом зі співаком Батистом Жобом. У цій пісні описується тиждень із життя маленького хлопчика Жюльєна, який зазнає

цькування в школі. Пісня змальовує страждання, спричинені насмішками, образами та ізоляцією: « *la détresse qui ronge, qui détruit ta jeunesse, tes rêves* », « *autant de violence que de haine* ». Автор прагне підвищити обізнаність про це лихо і заохотити жертв травлі звертатися по допомогу. Пісня також закликає учнів, які є свідками цькування, не залишатися осторонь і повідомляти про випадки булінгу, нагадуючи нам, що слова можуть бути такими ж руйнівними, як і удари: « *de mots qui blessent qui me blessent aussi pourtant je reste là à faire comme si j'n'avais rien vu rien entendu* », « *Moi j'ai tout vu tout entendu et lundi c'est certain je dirai tout* ».

Patrick Bruel et La Fouine, Maux d'enfants (2012)

Французький співак Патрік Брюель у дуєті з репером Ля Фуін засуджує кібербулінг. В інтерактивному кліпі « *Maux d'enfants* » («Дитячі недуги») виконавці розповідають історію кількох підлітків, які стали жертвами кіберпереслідувань: дівчина, яка позувала оголеною, а її хлопець, ображений тим, що вона порвала з ним, оприлюднив ці фотографії; дівчина, яка намагається завоювати прихильність інших учнів, граючи в небезпечну гру, що поширюється у Фейсбуці та заохочує молодь пити алкоголь; «хлопчик, який любить хлопчика».

Кібербулінг, як і будь-яке інше переслідування, небезпечний для психологічного здоров'я жертв. Цькування часто призводить людей (особливо дітей і підлітків) до депресії та інших розладів, у них знижується самооцінка, вони опиняються в ізоляції. На перший погляд може здатися, що кібербулінг є менш серйозним явищем, ніж реальна агресія. Проте його наслідки бувають дуже важкими, до їхнього переліку можуть входити не тільки негативні емоції (сором, страх, тривога), але й суїцидальні думки та спроби.

У своєму кліпі співаки наголошують на серйозній небезпеці кібербулінгу, який може вбивати, як і справжня зброя: « *Et on joue au jeu de celui qui sera le plus cruel Les commentaires appellent au secours, parfois les mots sont des larmes Les claviers ça tire, les ordres sont des armes* », вони закликають жертв кіберцькування звертатися по допомогу, а не тримати в собі свої переживання: « *Lève la tête, parle, je t'entends Change le sens du vent* ».

4) Інклюзивність у суспільстві

Grégoire, Mon handicap (2018)

Французький композитор, автор і виконавець пісень Грегуар у пісні « *Mon handicap* » («Моя інвалідність») чутливо та емоційно торкається теми інвалідності. Він ставить себе на місце людини з інвалідністю й висловлює свої почуття стосовно того, як інші сприймають таку людину, звертаючи увагу насамперед на її ваду. У своїй пісні автор наголошує на тому, що людина з вадою є такою ж, як і решта людей, і вона хоче спілкуватися з іншими. Єдиний бар'єр для такого спілкування – це бар'єр

у голові людей, нечуйних до інших: « *Mon handicap, c'est ton cerveau Mon handicap, ce sont tes mots Comme "différence" Comme "anormal" Mon handicap, c'est ton cerveau Mon handicap, ce sont tes mots C'est c'que tu penses Et qui m'fait mal* ».

Les Enfantastiques, Chanter à ta santé (2012)

Дитячий музичний колектив *Les Enfantastiques* у пісні « *Chanter à ta santé* » («Співати за твоє здоров'я») з оптимізмом і життєрадісністю піднімає делікатне питання відмінностей через інвалідність і хворобу, заохочуючи до солідарності та гуманізму через щоденні добрі вчинки по відношенню до тих, хто потребує допомоги кожного з нас, щоб мати можливість жити нормальним життям: « *Si tu ne m'entends pas Je te ferai un signe Et si tu ne vois pas J'te guiderai sur la ligne Si tu ne parles pas Je devinerai tes mots Si tu ne comprends pas Je prendrai le temps qu'il faut Si tu es maladroit J'assurerai tes mains Et si tu n'es pas droit Je te soutiendrai bien Si tu cours moins que moi Je t'attendrai un peu Si tu ne marches pas Je t'emmènerais où tu veux* ».

Grand Corps malade, Sixième sens (2006)

У пісні « *Sixième sens* » («Шосте чуття») французький слем-поет Гран Кор Маляд, натхненний своїм власним досвідом інвалідності після нещасного випадку, який призвів до тимчасової тетраплегії, зазначає, що люди з інвалідністю живуть ніби в паралельному світі, інші дивляться на них з соромом або співчуттям і бояться з ними розмовляти: « *Alors j'ai découvert de l'intérieur un monde parallèle, Un monde où les gens te regardent avec gêne ou avec compassion* », « *Il [ce monde] porte un nom qui fait peur ou qui dérange : les handicapés* », « *Alors pourquoi tant d'embarras face à un mec en fauteuil roulant, Ou face à une aveugle, vas-y tu peux leur parler normalement* ».

Інклюзивність у суспільстві є визнанням того, що кожна людина, незалежно від її особливостей, заслуговує на повагу, участь і рівні можливості. Інклюзивне середовище сприяє тому, щоб кожна людина могла зробити свій внесок у розвиток суспільства. У сучасному світі інклюзивність повинна стати нормою життя.

5) Захист довкілля

Пісні, що порушують тему екологічних проблем і збереження довкілля для майбутніх поколінь, регулярно з'являються на світовій естраді. Франкомовні виконавці також роблять свій внесок, щоб привернути увагу до цієї глобальної проблеми.

Grand Corps Malade, 2083 (2023)

Пісня «2083» французького слем-поета Гран Кор Маляд, якого ми вже згадували, – це потужний заклик до негайних дій, щоб зупинити руйнування нашої планети через зміни клімату. Пісня має форму вигаданого листа, надісланого з 2083 року онуком своєму дідуся, в якому описується катастрофічне майбутнє: спустошена наслідками глобального потепління планета, поглинуті водою

міста, сильна посуха, голод, війна й повсюдне забруднення. Онук благає діда діяти, поки не пізно, підкреслюючи абсолютну нагальність ситуації. У своїй відповіді «дідусь», який представляє наш час у 2023 році, визнає, що ці попередження лунають уже давно, але уряди та великі держави продовжують вагатися, не вдаючись до радикальних дій. Він критикує лицемірство лідерів і неефективність міжнародних кліматичних конференцій. Фінальне послання – це заклик до колективних дій: ми не повинні чекати до 2083 року, щоб почати діяти. Незважаючи на доволі песимістичне зображення нашого теперішнього та майбутнього, у пісні висловлюється надія, що можна уникнути найгіршого, якщо негайно почати діяти і проявити солідарність.

Слід також відзначити пісні інших франкомовних виконавців, які закликають до збереження довкілля: *Eléa Zalé, Lettre à la Terre* (2021) ; *Tryo, Ta planète* (2021) ; *Anny Versini, Jean-Marc Versini, La Nature est en colère* (2020) ; *Gauvain Sers, Y'a plus de saisons* (2019) ; *Pomme, Les séquoias* (2019) ; *Tryo, L'hymne de nos campagnes (version 2019)*. Крім того, можна звернути увагу на пісні, що з'явилися на початку 2000-х років і досі залишаються актуальними: *Mickey 3D, Respire* (2002) ; *Bernard Lavilliers, États des lieux* (2004) ; *Yannick Noah, Aux arbres citoyens* (2006) ; *Charles Aznavour, La Terre meurt* (2007) ; *Aldebert, Monsieur Toulmonde* (2008).

6) Громадянська активність і волонтерство

Громадянська активність – це прагнення людини брати участь у суспільному житті. Вона свідчить про ступінь зрілості людини, рівень її розвитку як громадянина, який усвідомлює своє місце й роль у процесі державотворення країни, в якій він живе. Громадянська активність відіграє ключову роль у побудові демократичного суспільства. Громадські об'єднання сприяють політичному та соціальному розвитку держави, задовольняють потреби суспільства і захищають права та свободи громадян. Саме тому надзвичайно важливо викликати у молоді інтерес до суспільної та громадської роботи, розвивати організаторські здібності, ініціативність, готовність допомагати іншим, прагнення бути корисним для суспільства.

Природно, що соціально активні франкомовні виконавці використовують свою творчість для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку, і прагнуть поширювати ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, вираженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Grand Corps Malade, C'est aujourd'hui que ça se passe (2023)

У пісні « *C'est aujourd'hui que ça se passe* » («Це відбувається сьогодні») громадський активіст і слем-поет Гран Кор Маляд закликає нас до негайних дій і виступає проти прокрастинації та пасивного очікування змін. Своїм ритмічним, цілеспрямованим стилем слему виконавець нагадує нам, що теперішній момент є безцінним і що час діяти вже настав: « *Le présent est précieux, l'inertie l'enlaidit Si l'espoir se permet quand l'élan se transmet Honnêtement faut y aller, c'est maintenant ou jamais* ».

Автор звертається до таких нагальних тем, як клімат, солідарність, щастя, наголошуючи, що ці питання більше не можна відкладати на потім. Замість того, щоб скаржитися чи чекати, що все зміниться само собою, він закликає кожного взяти на себе відповідальність і активно долучитися до побудови кращого майбутнього: « *Est-ce que c'est pas plus subversif d'arrêter d'se plaindre D'arrêter d'se craindre, d'accepter d'se joindre Puisque la vie est un jeu plutôt interactif* », « *On a tous un rôle à jouer et quelques comptes à rendre* ».

Волонтерська діяльність є важливою частиною громадянської активності та вагомим інструментом для змін у суспільстві. В Україні волонтерський рух особливо розвинувся після 2014 року та з початком повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році, ставши ключовою частиною підтримки армії, переселенців і всього суспільства. У Франції налічується 1,3 мільйона асоціацій, що об'єднують близько 13 мільйонів волонтерів, які працюють на загальне благо.

Christophe Rougier, Tous ensemble – Hymne pour les associations (2019)

Пісня « *Tous ensemble* » («Усі разом») Крістофа Ружьє є своєрідним гімном неурядових асоціацій і даниною поваги всім волонтерам. Пісня покликана просувати цінності, пов'язані з активною громадянською позицією, волонтерством, соціальними зв'язками та поняттям «жити разом» – виміром, якого вкрай потребує сучасне суспільство.

Волонтерство в громадських асоціаціях (чи то гуманітарна, чи спортивна, чи культурна діяльність) породжує дружбу, кидає виклик нетерпимості, бореться з неробством, визнає відмінності, намагається об'єднати людей і дає нам шанс зберегти мир: « *Qu'elle [association] soit humanitaire, sportive ou culturelle Dans ce monde à l'envers sans faire état de zèle Ce monde qui agace, où l'argent est roi Elle entretient la place du bénévolat* », « *L'association en France génère l'amitié Défie l'intolérance, combat l'oisiveté Admet les différences, essaie de rapprocher Et nous donne une chance de préserver la paix* ».

Серед інших пісень, присвячених волонтерам, можна відзначити такі: *Sans prétention, Tous bénévoles* (2024), *Les Enfoirés, La chanson du bénévole* (2014), *Bob & Flanagan, Les bénévoles* (2014).

7) Толерантність у суспільстві

Толерантність – це повага, сприйняття та розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, форм самовираження та самовиявлення людської особистості. Толерантність вважається ознакою високого духовного та інтелектуального розвитку індивідуума, групи, суспільства в цілому. Сучасне суспільство спрямоване на досягнення свободи й рівноправності для всіх людей незалежно від їхньої раси та національності і скероване на протидію расизму, ксенофобії, антисемітизму, апартеїду та етнічній дискримінації.

Les Enfants d'ailleurs, Qu'importe la couleur (2012)

Пісня « *Qu'importe la couleur* » («Неважливо, якого кольору») гурту *Les Enfants d'ailleurs* несе універсальне й гуманістичне послання про рівність, толерантність і важливість універсальних моральних стандартів, які не залежать від кольору шкіри. Згадуючи Мартіна Лютера Кінга та його знамениту промову «У мене є мрія», а також Нельсона Манделу та його боротьбу проти апартеїду, пісня нагадує про історичну боротьбу за громадянські права та справедливість. У ній підкреслюється, що справжня цінність людини полягає не в її зовнішності, а в її серці та внутрішньому «Я». Приспів, з його акцентом на «Незалежно від кольору шкіри, єдина цінність походить зсередини, з серця», заохочує нас долати упередження і виступати за єдність і братерство між усіма людьми: « *Qu'importe la couleur La seule valeur vient de l'intérieur La seule valeur, c'est celle du cœur* ».

Kery James, Y'a pas d'couleur (2001)

Французький репер Кері Джеймс у своїй пісні « *Y'a pas d'couleur* » («Немає кольору») виступає проти расизму. Байдуже, якого кольору наша шкіра. Немає кольору, щоб любити, немає кольору, щоб страждати. Не від кольору шкіри залежить, розумна людина чи дурна, освічена чи неосвічена, толерантна чи нетерпима. Наша зовнішність не завжди відображає те, що у нас у серці, а саме це має значення: « *Ta couleur de peau pour moi ne fait aucune différence Y a pas de couleur pour aimer, pas de couleur pour souffrir* », « *Y a pas de couleur pour être stupide, ignorant, raciste et borné Pas une couleur attirée à l'absurdité Pas une couleur qui prouve ton intelligence Pas une couleur qui témoigne de ta tolérance* », « *Nos apparences ne sont pas toujours le reflet De ce que contiennent nos cœurs et c'est ce qui importe* ».

8) Загальнолюдські цінності в сучасному світі

Цінності в сучасному світі відіграють ключову роль у формуванні суспільства та особистості. Попри стрімкий розвиток технологій і глобалізацію, такі моральні принципи, як чесність, справедливість, гуманність тощо, залишаються незмінними. В умовах викликів сучасності особливо актуальними стають такі цінності, як

патріотизм, відповідальність і солідарність, що допомагають долати труднощі та будувати краще майбутнє.

Обговорюючи тему цінностей у сучасному суспільстві на практичних заняттях з французької мови, можна використати, зокрема, такі пісні, присвячені певним аспектам зазначеної теми:

– важливість родинних цінностей: *Marc Dupré, La famille (2022), Grand Corps Malade & Leïla Bekhti, Le sens de la famille (2020)* ;

– роль жінки в сучасному суспільстві: *Barbara Pravi, La femme (2021), Grand Corps Malade, Mesdames (2020)* ;

– пошук свого життєвого шляху: *Barbara Pravi, Bravo (2024), Barbara Pravi, Maman (2024), Bigflo & Oli, Dommage (2017)* ;

– подолання складних життєвих ситуацій: *Grand Corps Malade, Le jour d'après (2023), Stromae, L'enfer (2022)* ;

– критика суспільства споживання: *Orelsan, Baise le monde (2021), Tété, Tout doit disparaître (2019), Tryo, Greenwashing (2012), Damien Saez, J'accuse (2010)*.

Висновки. Отже, практичний досвід викладання французької мови як другої іноземної показує, що сучасні пісні мають високий виховний потенціал і можуть розглядатися не тільки як джерело емоційної насолоди та підвищення інтересу до вивчення французької мови, але й як засіб естетичного, морального і світоглядного виховання. Використання пісень на практичних заняттях з французької мови дозволяє обговорювати соціально важливі теми про моральні цінності, права людини, глобальні виклики, розвиває критичне мислення і толерантність студентів, сприяє особистісному розвитку, формує громадянську свідомість і стимулює до активної життєвої позиції.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення виховного потенціалу інших видів автентичних матеріалів (фільмів, книг, віршів тощо).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Долженко М. В., Беспалова Н. В., Волобуєва П. С., Волобоєва А. О. Виховання міжкультурної толерантності здобувачів вищої освіти на заняттях з дисципліни «Ділова іноземна мова». *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 68. Т. 2. С. 186–190.
2. Михайлова Л. З., Жила Г. В. Сучасні аспекти виховної діяльності на заняттях іноземної мови в закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 69. Т. 2. С. 195–198.
3. Мудра С. В. Реалізація виховного потенціалу занять з англійської мови зі студентами немовних факультетів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 65. Т. 2. С. 157–160.
4. Бондарчук О. Ю., Рись Л. Ф., Семенюк Т. П. Застосування пісень на заняттях з німецької мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. № 78. Т. 1. С. 270–277.
5. Костікова І., Цзян Х. Музично-пісенні засоби формування англомовної компетентності молодших школярів : можливості цифрових технологій. *Open educational e-environment of modern University*. 2023. № 15. С. 73–84.
6. Троян Ю. Використання пісень на уроках англійської мови. *Педагогічний вісник Поділля*. 2024. № 3. С. 18–19.
7. Луньова Т. В. Використання популярних англомовних пісень для виховання екологічного світогляду студентської молоді. *Безпека життя і діяльності людини : теорія та практика* : зб. наук. пр. всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітнім дням цивільної оборони та охорони праці. (Полтава, 28 квіт. 2022 р.). Полтава : ПНПУ, 2022. С. 107–109.
8. García Domingo S. Éduquer en valeurs à travers la chanson française. Propositions d'activités. URL: <https://uvadoc.uva.es/handle/10324/46003> (дата звернення: 14.02.2025).